

MANIFESTĂRI CULTURALE (IV)

Lavinia MISĂILĂ¹

misaila_lavinia@yahoo.com

ABSTRACT: The fifth edition of the National Symposium „Dimitrie Ghika – Comănești. In memoriam” took place at the Arte and Ethnography Museum Symposium „Dimitrie Ghika” in Comănești, Bacău County, Romania, on the 8th of August 2015.

The main themes were: „Romanian traveler on foreign places” and „Today and yesterday Europe through teenagers’ eyes”. The event was organized by Romanian Committee for History and Philosophy of Science and Techniques from Romanian Academy, „Dimitrie Ghika-Comănești” Cultural and Scientific Association (ONG), „Dimitrie Ghika” High School, „Europe Direct Comănești” and Comănești Town Hall, which was the major sponsor of the event.

KEYWORDS: history, tradition, symposium, local values, academic.

Aflat la cea de a cincea ediție, Simpozionul Național „Dimitrie Ghika – Comănești”. *In memoriam* desfășurat la Muzeul de Etnografie și Artă „Dimitrie Ghika” din Comănești, în data de 8 august 2015, având ca teme: „Călător român pe meleaguri străine” și „Europa de ieri și de azi văzută prin ochii tinerilor” s-a bucurat de invitați de onoare din partea Academiei Române: Constantin Toma, acad. prof. dr., membru al Secției de Științe Biologice al Academiei Române; profesor la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Director al revistei *COLUMNA*, Dumitru Murariu, membru corespondent al Academiei Române, dr. în biologie, prim-vicepreședinte al CRIFST al Academiei Române, președinte de onoare al Asociației Cultural Științifice „Dimitrie Ghika-Comănești”, Valentin Marin, dr. col. (r), secretar științific a CRIFST al Academiei Române, Cetățean de Onoare al orașului Comănești, Dan-Gabriel Sîmbotin, conf. dr., vicepreședinte al Filialei CRIFST – Iași, Dorina Rogobete, cerc. pr. ing. Dorina Rogobete, I.M.S. – Academia Română, Ala Movileanu, muzeograf, Constantin Pătrașcu Șef Secție – Expoziția Permanentă în Aer Liber, Repertoriere,

1 Profesor la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, președinte al Asociației Cultural Științifice „Dimitrie Ghika – Comănești”, membru asociat al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Arhitectură Vernaculară, Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” București, Emil Dănuț Gabăr, ing., copreședinte al Asociației Sportive „Clubul Sportiv Elisabeta Polihroniade” și multipla campioană de șah Elisabeta Polihroniade.

Cuvântul de deschidere al evenimentului a fost adresat de d-l primar al orașului Comănești, ec. Viorel Miron care i-a întâmpinat pe oaspeți cu multă căldură și considerație pentru efortul vădit de promovare al culturii și tradițiilor locale.

Foto nr. 1 – Aspect de la deschiderea lucrărilor Simpozionului

La această ediție a simpozionului au fost trimise un număr de 63 de lucrări și au fost prezentate în plen 11 lucrări. Varietatea temelor prezentate a cuprins o paletă largă ce a captivat audiența cu subiecte despre *Grigore Antipa și Emil Racoviță – doi savanți români, prieteni*, prezentată de dr. Dumitru Murariu: Ambii savanți au fost colegi de bancă la Institutul Academic (= Institutele Unite) din Iași – cel mai bun la acea vreme, din țară. Au avut profesori comuni, care le-au sădit dragostea de științele naturii. Apoi, Antipa a urmat cursurile Universității din Jena, iar Racoviță – la Sorbona, a urmat cursurile Facultății de Drept și ale celei de Științe.

Primul a reorganizat pescăriile Statului și a trasat canalele de primenirea apei din Delta Dunării, sporind de mai multe ori producția

de pește; a fost pionierul cercetărilor hidrobiologice din România; a organizat la Tulcea, Stațiunea Piscicolă, astăzi Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Delta Dunării și Stațiunea Oceanografică din Constanța – astăzi Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Marină „Gr. Antipa”, precum și Stațiunea Piscicolă de la Nucet –Dâmbovița. Dar opera sa cea mai dragă a fost Muzeul Național de Istorie Naturală, care îi poartă numele și în care a realizat primele diorame din lume. Grigore Antipa vedea rolul culturii ca factor de bază în ridicarea gradului de civilizație al poporului.

Al doilea a fost ctitorul și legislatorul Speologiei – știință nouă a străvechilor taine pământeste; a organizat primul Institut de Speologie (din lume)/1920, la Cluj; a fost naturalistul echipajului expediției navei „Belgica” (1897–1899) în Antarctica, unde a făcut observații asupra pingvinilor, focilor și balenelor. După Emil Racoviță, problema problemelor nu era „*to be or not to be*” izvorâtă la Elsingör din mintea agitată a prințului Danemarcei, ci așa cum a formulat-o el: „*to know or not to know*”: „*A nu ști* – spunea Racoviță – înseamnă: superstiții, egoism orb, concurență sălbatică, neînțelegere, dușmănie, război, foamete, prăpăd”. După Racoviță, *a ști* înseamnă pentru omenire: organizare temeinică, activitate rațională, cooperatism, solidaritate, evoluție pașnică.

Ambii savanți au fost oameni luminați, cu un dezvoltat simț patriotic, clarvăzători asupra rolului instituțiilor de știință și cultură pentru ridicarea gradului de civilizație al poporului român. Au fost doi oameni de știință înzestrați cu o inteligență sclipitoare, cu o neobișnuită putere de muncă și cu un excepțional simț al realităților. Rezultatele cercetărilor științifice le-au adus faima națională și universală. Țelul lor suprem a fost să trezească puterile latente ale poporului român, să pună în acțiune toate energiile de îndrumare a concetățenilor pe calea muncii cinstită și disciplinate, pentru a-i înscrie în rândul popoarelor lumii, capabile să contribuie la sporirea patrimoniului cultural și științific al omenirii.

Acad. prof. dr. Constantin Toma a susținut lucrarea: *Geniul vegetal și geniul uman* în care a prezentat etape ale evoluției vieții pe Pământ; condițiile în care au apărut plantele terestre, îndeosebi cele cu flori; începuturile agriculturii rudimentare și eforturile omului pentru domesticirea plantelor; centrele de origine a plantelor cultivate și introducerea acestora dintr-o regiune în alta; pericolul dispariției soiurilor locale și necesitatea prezervării celor vechi; triumful „*revoluției verzi*” și utilizarea soiurilor de

plante modificate genetic în contextul agriculturii industrializate; înființarea Băncii Globale de Semințe.

Conf. dr Dan-Gabriel Sîmbotin, a prezentat lucrarea: *România și specificul educației în secolul al XXI-lea* reliefând reformele educaționale de la începutul secolului al XXI-lea. România se află într-o continuă reformă educațională prin care încearcă să introducă elementele specifice noii episteme educaționale. Fără a avea un proiect de lungă durată au fost introduse cu sincope părți ale reformei globale privind educația ce s-au conturat la sfârșitul secolului al XX-lea ca fundament pentru educația Secolului al XXI-lea. Lucrarea a realizat o analiză a implementării reformelor învățământului Românesc pornind de la Programul UNESCO privind educația întocmit de comisia coordonată de Jaques Delors.

Dr. Ala Movileanu împreună cu Constantin Pătrașcu, șef secție, Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” București au adus o cercetare recentă (17–26 iulie 2015) efectuată pe Valea Vâlsanului în localitățile Brăduleț, Brădetu și Galeș. Aflate la înălțimi, aceste sate sunt de tip răsfirat, înșiruite de-a lungul văii râului Vâlsan și a căilor de comunicații. Atestate documentar între 1506 și 1700 sunt locuite de pământeni băștinași, localitățile fiind populate la începuturi de oieri români din Transilvania, stabiliți aici.

Scopul principal al cercetării a fost studiul tipologic al locuinței tradiționale ce s-a mai păstrat în zonă, fiind o cercetare realizată împreună cu studenții de la arhitectură, anul IV, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”. Astfel, s-au depistat locuințe, multe părăsite, care redau evoluția planimetrică a arhitecturii vernaculare:

- locuința monocelulară (cu o singură încăpere) – cea mai veche;
- casa cu două încăperi și prispă parțială;
- casa cu două încăperi cu acces separat direct din prispă;
- casa cu tindă mediană, cu două camere și prispă;
- casa cu trei încăperi cu intrări separate din prispă.

Cele mai multe sunt ridicate pe teren în pantă, materialele de construcție fiind piatra și lemnul. Ca ocupații principale ale locuitorilor s-a menționat: păstoritul, lucrul la pădure, agricultura restrânsă.

Preotul paroh al Bisericii Sfântul Spiridon din Comănești, Alexandru Maxim, a prezentat *Parohia ortodoxă „Sfântul Spiridon” din Comănești în documente de arhivă*.

Biserica ortodoxă cu hramul Sfântul Spiridon a împlini în 2015, 200 de ani de când se află pe Dealul Comăneștiului. Acest moment a fost marcat

și de apariția lucrării *Parohia ortodoxă „Sfântul Spiridon” din Comănești în documente de arhivă*, autoare fiind profesoara Elena Mihaela Prisacariu de la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” din Comănești.

Prezenta lucrare se bazează pe informațiile oferite de documentele din Arhivele Naționale din Bacău și Arhiva Parohiei „Sfântul Spiridon” din Comănești, fiind o continuare a celor din 2007 și 2011, moment în care apăreau primele lucrări având ca subiect viața religioasă din Comănești.

Lucrarea cuprinde pe lângă Cuvântul înainte redactat de preotul paroh al Bisericii *Sfântul Spiridon*, Alexandru Maxim, o Prefață, trei capitole – *Viața religioasă în Comănești (a II-a jumătate a secolului al XIX-lea, începutul secolului al XX-lea)*, *Parohia Sfântul Spiridon în primele decenii ale secolului XX*, *Parohia Sfântul Spiridon în documente de arhivă (anii 40–80 ai secolului XX)*, o Anexă cu documente și fotografii ale bisericilor din zonă, precum și o Bibliografie, instrument important în elaborarea oricărei lucrări științifice.

În primele două capitole, pentru o mai bună înțelegere a evoluției istorice a zonei, sunt reluate acele elemente despre viața religioasă din Comănești și istoria bisericilor, care pot determina o mai bună cunoaștere a istoriei locale în strânsă legătură cu istoria națională. Cel de-al treilea capitol reprezintă o radiografie a perioadei 1947–1987, în care parohia Sfântul Spiridon din Comănești, prin preoții parohi și enoriași au contribuit la scrierea istoriei, în vremuri dificile pentru poporul român, respectiv mare parte din perioada comunistă. Prezentarea evenimentelor s-a făcut fără a se interpreta rolul membrilor bisericii ortodoxe, indiferent de subiectele tratate: aspecte economice, politice, sociale sau religioase.

Cu această ocazie, s-a lansat cel de-al patrulea număr al revistei „Columna”, publicație anuală a Asociației Cultural – Științifice „Dimitrie Ghika – Comănești”, supliment al revistei Studii și comunicări / D.I.S. a Diviziei de Istoria Științei a C.R.I.F.S.T. al Academiei Române, prezentată de Valentin Marin, dr. col. (r), secretar științific al CRIFST al Academiei Române, redactor-șef al revistei COLUMNA, Cetățean de Onoare al orașului Comănești.

Vol. IV/2015 al revistei COLUMNA, fondată de acad. Gleb Drăgan, conține 65 de comunicari, studii, articole și recenzii, însumând un număr de 603 de pagini, revistă disponibilă on-line pe portalul CRIFST și la adresa: <http://columna.crifst.ro>.

În prezent, revista COLUMNNA este accesată nu numai pe plan național, dar și pe plan internațional, în circa 25 de țări, constituindu-se într-un veritabil vector de imagine pentru Societatea Comăneșteană și nu numai...

Dl. dr. Marin Valentin a mulțumit pentru materializarea acestui proiect, Administrației Publice Locale a Orașului Comănești, domnului ec. Viorel Miron, primarul orașului, Centrului Europe Direct Comănești, Firmei „Total Soft S.A.”, București, Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad și tuturor colaboratorilor care, prin efortul lor de a se abona au asigurat continuitatea apariției acestei reviste.

Foto nr. 2 – Fotografie de grup cu invitații la Simpozion și oficialități ale Administrației publice locale

La această ediție a simpozionului a fost lansată cartea-document a Prințului Nicolae Ghika despre prima expediție românească în Cornul Oriental al Africii (**Cinq mois au pays des Somalis**), tradusă pentru prima dată în limba română de Dorina Rogobete, cerc. pr. ing. Dorina Rogobete, I.M.S. – Academia Română.

Cartea lui Nicolae Ghika, scrisă în limba franceză și apărută în 1898, la Geneva, constituie dovada unei cercetări științifice de prestigiu, în ceea

ce privește mamiferele mari din partea orientală a Africii. Au fost colectate și 55 de specii de plante dintre care 16 nu mai fuseseră descrise de biologi. Harta traseului, fotografiile făcute în timpul expediției, observațiile asupra climei și reliefului, datele topografice obținute anterior, completate cu descoperiri personale de valoare (spre exemplu Vadul Ghika) au fost preluate și studiate de savanți și universități din întreaga lume.

Emil Dănuț Gabăr, ing., copreședinte al Asociației Sportive „Clubul Sportiv Elisabeta Polihroniade”, București, redactor șef la revista română de șah „Gambit” a prezentat în fața auditorului cateva din creațiile proprii cuprinse în volumul *Tărâmul de dincolo*.

În secțiunea pentru tineret au fost prezentate trei lucrări ale elevilor de la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, coordonate de d-na prof. Petrița Bîlbîe.

- *Mircea Eliade: călătorie inițiativă spre necunoscut*, Mara Stamate, Rareș Stamate

Această comunicare a prezentat călătoria inițiativă a lui Mircea Eliade în India, din perioada interbelică. În drumul său spre India, Mircea Eliade a făcut câteva escale în importante orașe și porturi ale lumii, precum Alexandria, Cairo, a traversat Marea Roșie și Oceanul Indian, notându-și câteva idei și impresii în „Falsele” sale jurnale de călătorie. India, văzută prin ochii lui Mircea Eliade ca o „nouă dimensiune a Universului”, reprezintă un spațiu de cultură și civilizație altfel decât cel din care scriitorul provenea. Contactul cu această nouă mentalitate a determinat și călătoria sa interioară și descoperirea sinelui.

- *Un călător neobișnuit de pe Valea Troțușului, în Kosovo*, Bianca Ștefania Biliboc

Comunicarea a prezentat aspectele necunoscute de cultură și civilizație ale unei zone de risc, datorate unui conflict, văzute prin ochii unui călător mai puțin obișnuit. Originar de pe Valea Troțușului, domnul Iulius Bogasiu a participat la mai multe misiuni de menținere a păcii în Kosovo, în perioada 2006–2011, în calitate de comandant de pluton. Impresionat de cele văzute cu ochii și cu sufletul, ne-a împărtășit gândurile sale, ca o provocare pentru oricine își dorește să facă o călătorie adevărată în zona Kosovo, asemănată de domnul Bogasiu, prin numărul mare de biserici și mănăstiri, cu nordul Moldovei din țara noastră.

- *Pe cărări duhovnicești... Pașii românilor în Țara Sfântă și pe „Muntele Comorilor”*, Mădălina Andreea Stan.

Comunicarea abordează călătoriile spirituale, pelerinajele în Țara Sfântă și la Muntele Athos. Cercetarea ne-a condus prin timp, de la primul mare pelerin daco-roman din secolul al V-lea, Sfântul Ioan Casian, până la un alt mare pelerin din secolul al XX-lea, Sfântul Ioan Iacob Românul (Hozevitul). Partea inedită a acestei comunicări constă în aducerea în prim-plan și a unor pelerini din zilele noastre, originari de pe Valea Trotușului. Părintele arhimandrit Emilian, monah la Muntele Athos și părintele arhimandrit Teofil, superior al Așezămintelor românești din Țara Sfântă, foști elevi ai Colegiului Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, au binevoit să ne împărtășească din experiențele lor duhovnicești la Locurile Sfinte.

Cele mai bune eseuri realizate de către elevi pentru concursul „Europa de ieri și de azi văzută prin ochii tinerilor” au fost premiate de d-l. ing. Jitaru Narcis, coordonatorul Centrului Europe Direct Comănești.

La eveniment au participat un număr mare de cadre didactice de la unitățile școlare din zonă, reprezentanți ai mass-mediei locale: Dana Lungu TV KIT – Onești, Romulus Dan Busnea – Evenimentul, Ion Moraru, Onesti Expres ș.a.

În sala Sala Coloanelor de la Muzeul de artă și etnografie din Comănești a fost expusă, cu ocazia acestui eveniment, expoziția de icoane pictate pe sticlă, realizată de Asociația Cultural Științifică „Dimitrie Ghika-Comănești” și prezentată anterior la Muzeul Satului „Dimitrie Gusti” din București.

Reușita acestui eveniment este rodul unei bune colaborări dintre Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române, Asociația Cultural Științifică „Dimitrie Ghika-Comănești”, Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, Centrul de Informare Europeană „Europe Direct Comănești” și Primăria Orașului Comănești, principalii organizatori ai evenimentului.